

چرا عشق کوفی پربیننده شد؟

مجموعه «عشق کوفی» درآخرین نظرسنجی انجام شده، عنوان پربیننده‌ترین سریال فصل تابستان را به خودش اختصاص داده‌است. سهیلا قوسی، کارشناس رسانه و منتقد سینما و تلویزیون تحلیل خود را درباره موفقیت سریال عشق کوفی و سایر جنبه‌های این مجموعه این گونه بیان کرد:

طی سال‌های اخیر، غیر از تکرار چند باره مختارنامه، ما یک سریال تاریخی که از سر و شکل قابل توجهی برخوردار باشد و استاندارد به نظر برسد و وقایع تاریخ را با زبان روز ترسیم کند نداشتیم، تا این‌که عشق کوفی این جای خالی را پر کرد؛ سریالی که در آن سعی شده همه آن ساختارهای ذهنی مخاطب نسبت به یک أثر تاریخی چه از لحاظ میزانسن و چه جنس بازی‌ها، مراودات انسانی و مناسبات اجتماعی و حرکت دوربین آشنازدایی شود. تجربه ثابت کرده که مخاطب از بدیع بودن یک اثر لذت می‌برد. یعنی أثری که هم از نظر زبان تصویر و هم محتوا و گفتمان، جدید باشد. عشق کوفی از همان قسمت اول، قلاب خودش را به مخاطب می‌اندازد. نویسندگان فیلمنامه سریال به رغم برخورداری از مشاور تاریخی و مذهبی اما هوشمندانه یک قصه خیالی را خلق کرده‌اند. یعنی با وجود برخی وقایع مثل دعوتنامه و شخصیت‌هایی مثل میثم تمار و حبیب‌بن مظاهر، ۹۰ درصد آنچه را در این سریال می‌بینیم، زاییده تخیل نویسندگان است.

علاوه بر این، «عشق کوفی» از لحاظ میزانسن، دکوپاژ، ریتم، موسیقی، بازی‌ها و جزئیات مختلف داستانی، نمره بالایی می‌گیرد و همه اینها باعث شده برای مخاطب، پذیرفتنی باشد.

از زمان پخش تیزرهای کار، برخی دست به مقایسه میان این کار و مختارنامه زدند. اما این دو سریال، هم به لحاظ گستردگی داستان و هم تولید، قابل مقایسه نیستند. عشق کوفی را باید قائم به ذات بررسی کرد. بحث تاریخ اسلام و واقعه کربلا از جهات مختلف قابل پرداخت است. داوود میرباقری در مختارنامه بدون یکجانبه نگری و بدون این‌که محتوا را به مخاطب حقنه کند، فضایی را ترسیم کرد تا مخاطب با مقایسه اشقیا و اولیا به درک و فهم برسد. در «عشق کوفی» هم از همین زاویه به موضوع پرداخته شده تا مخاطب، خودش قضاوت کند. ما در این سریال، کوفه‌ای را می‌بینیم که آدم‌های متعددی در آن زندگی می‌کنند. شخصیت اوحد با بازی درخشان نادر سلیمانی تجارتخانه‌ای را اداره می‌کند و فردی بسیار طماع است. تمام امویان به طمع گرفتارند. در مقابل، علویان را می‌بینیم که زندگی ساده و نگاهی عارفانه و عاشقانه دارند.

یک موضوع مهم در عشق کوفی حضور پررنگ زن در متن جامعه است. به طور مثال، سامیه با بازی لعیا زنگنه از مریدان حضرت علی است که نقش موثری در فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی دارد و شخصیتی باورپذیر است.

نقطه مقابل، خانواده اوحد است که نگاه‌شان به زن، ابزاری است. طوری که وقتی عروس خانواده رو در روی پدرشوهرش قرار می‌گیرد، پدرشوهر، او را می‌کشد و حذف می‌کند. مخاطب می‌تواند ببیند و قضاوت کند زن در ساختار علویان چه جایگاهی داشته و در ساختار امویان چه جایگاهی. نائله بین دو گروه قرار می‌گیرد؛ از یک طرف از خانواده‌ای اموی برخاسته‌است و از طرفی هم با هلال از خانواده‌ای علوی ازدواج می‌کند. البته که هلال برخلاف مادرش خیلی هم ایمان قوی ندارد و این دو جوان بعد از ازدواج مسیری سلوک وار را طی می‌کنند تا راه درست را در غبار شک و تردید پیدا کنند. یکی دیگر از نکاتی که درباره عشق کوفی قابل ذکر است، أثرات تخریبی دوقطبی شدن جامعه است که نمونه آن را این سریال در قالب جامعه کوفه نشان می‌دهد و همین اتفاق منجر به فاجعه کربلا می‌شود.

دو موضوعی که در سریال «عشق کوفی» به خوبی و زیبایی به آنها پرداخته شده، نماز و حجاب است. در همان قسمت اول می‌بینیم که یک زن غیرمسلمان را به بازار برده‌فروش‌ها آورده‌اند تا بفروشند و هلال می‌آید این زن را می‌خرد و آزاد می‌کند و بعد از آن، یک شال را به سمتش پرتاب می‌کند تا سرش کند. این صحنه از نظر دکوپاژ و میزانسن به قدری گویا و زیباست که صدها برابر بیشتر از یک بیلبورد تبلیغاتی درباره حجاب تأثیر می‌گذارد. در یکی از سکانس‌های این سریال، می‌بینیم که نائله دچار عقرب گزیدگی می‌شود و با این‌که ناخوش است اما دوست دارد نمازش را بخواند و با همراهی شوهرش می‌خواند و یک سکانس زیبا و عاشقانه با محور نماز خلق می‌شود.

در پایان باید به این نکته اشاره کرد، عشق کوفی با همکاری سازمان اوج تولید شد و نتیجه خوبی در پی داشت. همکاری اخیر سازمان‌هایی چون سوره و اوج با صداوسیما برای تولید سریال یک اتفاق مثبت است و این نوع همکاری‌ها باید با پای کار آمدن نهادهای دیگر، تداوم و گسترش پیدا کند.

یک موضوع مهم در عشق کوفی حضور پررنگ زن در متن جامعه است. به طور مثال، سامیه با بازی لعیا زنگنه از مریدان حضرت علی است که نقش موثری در فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی دارد و شخصیتی باورپذیر است

نگاه

رخت عزای سیدالشهدا(ع) بر تن صداوسیما

شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی یکصدا رخت عزای سیدالشهدا(ع) بر تن کردند و پابه‌پای حرکت زائران پیاده‌روی اربعین با توسل به امام‌حسین(ع) رنگ‌وبوی حسینی به برنامه‌های خود بخشیدند. رادیو اربعین در معاونت صدا و شبکه افق در معاونت سیما به‌عنوان سردمداران پوشش مراسم اربعین عهده‌دار برپایی خیمه سیدالشهدا(ع) شدند و سایر شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی بنا به ماموریت‌های خود هر ساله پوشش اربعین را در دستورکار خود قرار دادند. معاونت صدای رسانه ملی برای اربعین ۱۴۰۲ پیش‌بینی کرده است که شبکه‌های رادیویی ۱۶۰ برنامه در قالب ۱۴۱۷ عنوان به میزان ۱۲۱۸ ساعت برنامه برای اربعین تولید و پخش کنند. از آنجا که رادیو اربعین به مناسبت مراسم اربعین حسینی در طول یک ماه از اول تا ۳۰ صفر با هدف پوشش رویداد راهپیمایی اربعین، پیگیری مطالبات زائران برای حضور در مراسم و کمک به بالا بردن شعور و معرفت حسینی به‌صورت ۲۴ ساعته به تولید و پخش برنامه اقدام می‌کند، پیش‌بینی می‌شود ۳۶۰ برنامه در قالب ۱۲ عنوان به میزان ۷۲۰ ساعت تولید و پخش شود. شبکه رادیویی ایران با ۴۱ برنامه در قالب ۱۶ عنوان به میزان ۲۸ ساعت و ۴۰ دقیقه، شبکه رادیویی تهران با ۸۱۷ برنامه در قالب هفت عنوان به میزان ۲۵ ساعت و ۲۵ دقیقه، شبکه رادیویی جوان با ۱۱۳ برنامه در قالب ۹ عنوان به میزان ۴۳۱ ساعت و ۳۵ دقیقه و شبکه رادیویی فرهنگ با ۶۹ برنامه در قالب ۱۸ عنوان به میزان ۳۳ ساعت و ۲۵ دقیقه برنامه تولید می‌کند. شبکه رادیویی گفت‌وگو با ۱۶۵ برنامه در قالب ۲۶ عنوان به میزان ۷۴ ساعت و ۴۵ دقیقه، شبکه رادیویی اقتصاد با ۲۴ برنامه در قالب پنج عنوان به میزان ۵ ساعت و ۲۵ دقیقه، شبکه رادیویی سلامت با ۵۳ برنامه در قالب ۱۰ عنوان به میزان ۲۲ ساعت و ۴۰ دقیقه، شبکه رادیویی معارف با ۱۳۲ برنامه در قالب ۱۴ عنوان به میزان ۶۱ ساعت و ۵۰ دقیقه و شبکه رادیویی قرآن با ۷۳ برنامه در قالب ۱۰ عنوان به مدت ۲۳ ساعت و ۵۰ دقیقه برنامه

دارند. شبکه رادیویی ورزش با هشت برنامه در قالب سه عنوان به میزان ۹ ساعت و ۳۰ دقیقه، شبکه‌های پیام و آوا با ۱۶۶ برنامه در قالب شش عنوان به میزان ۶۴ ساعت و ۳۲ دقیقه، شبکه رادیویی صبا با هفت برنامه در قالب هفت عنوان به میزان ۹ ساعت و ۳۰ دقیقه، شبکه رادیویی نمایش با ۱۲۱ برنامه در قالب ۱۲ عنوان به میزان ۸۱ ساعت و ۵۰ دقیقه، رادیوی اینترنتی ایرانصدا با ۶۸ برنامه در قالب هفت عنوان به میزان ۲۵ ساعت و ۴۰ دقیقه و رادیو اربعین با ۳۶۰ برنامه در قالب ۱۲ عنوان به میزان ۷۲۰ ساعت تولید و پخش می‌شود. شبکه‌های مختلف تلویزیون هم با ارتباط زنده از ۱۵ نقطه در مسیر پیاده‌روی و شهرهای نجف و کربلا از زائران حسینی و میزبانی مردم عراق در مواکب گزارش آماده می‌کنند. امسال ارتباط زنده از شهر سامرا در دستورکار شبکه‌هاست و گزارش‌هایی از این شهر و موکب‌های برپاشده در مسیر پیاده‌روی زائران پخش می‌شود. طبق برنامه‌ریزی صورت‌گرفته برنامه‌های مختلفی از ابتدای صبح تا پایان شب از مسیر پیاده‌روی اربعین روی آنتن شبکه‌های مختلف می‌رود. غالب موضوعات و محتوای تولیدی شامل روایت‌های مردمی خواهد بود. ارتباط زنده از مرزهای مختلف کشور و مبادی ورودی و خروجی به کشور عراق، پوشش زنده ورود زائران افغانستانی و پاکستانی از مرزهای شرقی کشور برای گذر از ایران و رسیدن به عراق، برقراری ارتباط زنده با مرزهای تمرچین، باشماق، خسروی، شلمچه، چذابه و مهران در ساعت‌های مختلف از شبکه‌های گوناگون و پوشش مراسم بدرقه نوجوانان زائراولی از میدان آزادی از دیگر برنامه‌های ویژه اربعین امسال در تلویزیون است.